

Escoles

L'ensenyament del violí a través del mètode Suzuki

Clara Agustí
Professora de violí de Virtèlia

L'escola de música Virtèlia de la Institució Cultural del CIC farà 25 anys que ofereix l'oportunitat d'ampliar l'educació de molts infants a través de la música. A Virtèlia no només proporcionem coneixements musicals, sinó que, mitjançant l'aprenentatge de l'instrument, despertem la sensibilitat per la bellesa artística i desenvolupem qualitats com la memòria, la coordinació, la concentració, l'oïda i l'expressió personal, entre d'altres.

Ara fa dos anys, Virtèlia va iniciar un projecte que ha permès a nens i nenes, a partir de 3-4 anys, començar a iniciar-se en el violí a través del mètode Suzuki, basat en el mateix procés d'aprenentatge de la llengua materna.

El doctor Shinichi Suzuki (Nagoya, 1898 - Matsu-moto, 1998) va ser un violinista, filòsof i pedagog japonès format musicalment a Europa. Després de la Segona Guerra Mundial, va dedicar la seva vida al desenvolupament del mètode de l'educació del talent, conegut popularment com a mètode Suzuki.

Suzuki va observar que els infants aprenien a parlar la seva pròpia llengua amb una gran exactitud, fent ús d'una excel·lent capacitat i un extraordinari talent personal. No obstant això, alguns mostraven dificultats en l'aprenentatge d'altres matèries escolars. Va concloure, doncs, que l'aprenentatge de la llengua materna guardava el secret d'una educació amb garanties per a tothom.

Aquest mètode, conegut també com Educació del Talent, es basa en aquest model, tot entenent el talent musical no com una habilitat innata, sinó com una capacitat que es pot desenvolupar. El potencial dels infants és il·limitat i qualsevol nen o nena, amb les condicions adequades, pot fer créixer el talent musical de la mateixa manera que aprèn a parlar la seva llengua.

La filosofia del mètode Suzuki

Des d'abans del naixement, els infants estan envoltats pels sons de la llengua de la seva mare. Suzuki va suposar que si aquests infants estiguessin envoltats

pels sons musicals, des de ben petits podrien aleshores generar una habilitat tan extraordinària per a la música com la que desenvolupen en l'aprenentatge de la llengua materna. La idea que Suzuki va desenvolupar no és només un mètode d'ensenyament, sinó també una filosofia que parteix del respecte del nen com a persona, en què el concepte d'habilitat no es comprèn només com un factor hereditari, sinó com una capacitat que s'aprèn i es fa créixer. Els treballs de Shinichi Suzuki han demostrat que el nivell mitjà de capacitat de cada individu és molt més gran del que habitualment es creu. A Europa, més de 40 anys d'experiència han demostrat que el mètode de la llengua materna aplicat a la música funciona i és aplicable a tots els països, perquè està basat en principis naturals i universals, i no en un privilegi d'una determinada raça o context social.

La millor manera per comprendre el mètode és a través d'un paral·lelisme entre l'aprenentatge de la llengua materna i el fet musical.

Des del naixement, el nen escolta sons i hi reacciona. De manera repetida, pares i mares i l'entorn estimulen el nadó mitjançant la repetició constant de paraules amb amor i sense cap mena de pressió, bo i respectant el procés d'assimilació de l'infant. A mesura que els nens i les nenes comencen a dir les primeres paraules, la família reacciona de manera positiva; s'alegren dels avenços i alhora reforcen positivament el procés d'aprenentatge, amb amor, somriures i afecte. El nen, com a conseqüència, vol millorar la seva capacitat per comunicar-se. La pràctica i la repetició fan que l'infant formi així les seves primeres paraules i les associï al seu significat. D'aquesta manera, va enllaçant a poc a poc les paraules per fer frases senzilles, imitant sempre l'exemple dels pares, i va millorant la pronunciació. Cada paraula apresada passa a formar part del seu vocabulari; les paraules sumen, no es consumeixen. Només quan la llengua oral està integrada el nen comença aleshores l'aprenentatge de l'escriptura.

D'una manera semblant, l'aprenentatge musical és recomanable, doncs, que comenci des de ben petits. Els infants poden començar a escoltar música des que neixen i iniciar-se en un instrument als tres anys, a partir de l'exemple dels pares i mares. De manera repetida, els infants escolten i canten les cançons amb l'ajuda dels pares. La implicació dels pares en aquest sentit és molt important. Els pares seran els educadors principals del nen, ja que l'han d'ajudar

en la pràctica de l'instrument a casa, reforçant de manera positiva tots els seus avenços. Cada millora és motiu de celebració. La pràctica i la repetició fan que el nen integri d'una manera natural el nou llenguatge. Per això les cançons treballades es repassen constantment. Es comença així treballant des de la pràctica per arribar més endavant a l'anomenada *teoria o llenguatge musical escrit*. Les cançons són apresades de memòria amb l'objectiu de desenvolupar també aquesta capacitat.

Les bases del mètode

Implicació de pares i mares

Els pares i les mares assisteixen a les classes i es converteixen en els professors dels seus fills a casa durant la setmana. El pare o la mare comença sempre a aprendre l'instrument abans que el seu fill per crear la motivació i comprendre les dificultats que l'infant haurà d'afrontar. L'estreta comunicació entre el professor i els pares afavoreix un ambient ideal per a l'aprenentatge.

Inici primerenc

Els primers anys de vida són crucials per desenvolupar els processos mentals i la coordinació muscular. Els infants haurien d'escoltar música des del naixement i començar la pràctica als tres o quatre anys. No obstant això, mai no és massa tard per començar, tot i que l'aprenentatge pot resultar en aquest cas una mica més lent.

Escolta

Els infants escolten les cançons que interpreten amb el violí i les que tocan més endavant, abans i durant l'aprenentatge, ja que el procés comença a través de l'oïda. L'escolta no ha de ser activa, és a dir, es poden escoltar les cançons al cotxe, durant l'esmorzar, mentre es banyen, etc., i cal tenir en compte que aquest és un punt bàsic. Quan un nen presenta dificultats en el ritme, les notes o la memòria, normalment és perquè no ha escoltat les peces tantes vegades com és necessari, fins haver-les interioritzat.

Repetició

La repetició constant és molt important a l'hora d'aprendre un instrument. No només el fet de repetir, sinó també el de repassar les cançons. Un nen no descarta o deixa de pronunciar una paraula un cop l'ha apresada. Amb el mètode Suzuki ocorre el mateix: quan una cançó està apresada, comencen la següent sense deixar de tocar la primera. Es continua amb

el mateix procés quan ja han après la segona, i així successivament. Els nens Suzuki adquireixen així un repertori molt ampli.

Estimular

Els pares i els professors han d'estimular i motivar els infants tot al llarg del procés d'aprenentatge, bo i reforçant-ne positivament cada avenç. Tota millora ha de ser motiu d'alegria. Transmetre aquesta il·lusió i sentiment positiu té una importància vital.

Aprendre amb altres nens i nenes

A més de rebre la classe individual, tots els nens han de participar en les classes col·lectives. Aquest tipus d'activitat possibilita i contribueix a la motivació mútua, i en facilita l'aprenentatge d'una manera agradable i lúdica.

Repertori gradual

El material utilitzat està pensat expressament per aprendre a tocar l'instrument pas a pas. Cada peça proposa un nou repte i inclou els que ja s'han après. Aquest repertori gradual assegura, d'una banda, que l'infant avanci de manera progressiva, i proposa, d'altra banda, objectius assolibles que pretenen evitar les frustracions.

Primer, la pràctica

Tot i que els nens i nenes comencen a tocar l'instrument abans de saber llegir les notes, aquest aprenentatge tampoc no es pot deixar de banda. Els que comencen als tres i quatre anys són encara petits per aprendre la lectura musical, basada en una abstracció. No obstant això, es fan jocs per aprendre conceptes bàsics i poder així començar més endavant l'aprenentatge del llenguatge musical quan el nen o nena ja està preparat.

El treball de tot el curs ens ha permès d'oferir un concert aquest darrer trimestre, en què 30 nens i nenes d'edat compresa entre els quatre i els deu anys van mostrar el seu talent interpretant 17 peces musicals de memòria. Tant les famílies com els professors vam poder gaudir de la musicalitat d'aquests petits violinistes. Tots ells ens van demostrar un alt grau de professionalitat, organització, concentració, col·laboració, treball en equip i tantes altres qualitats sovint associades només a les persones adultes. És una demostració més de les capacitats infinites que posseeixen tots els infants.